І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 20-го БЕРЕЗНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, MARCH 20, 1975 No. 54. VOL. LXXXII.

УКРАЇНЦІ ВАШИНГТОНУ НАУКОВИМИ КОНФЕРЕНЦІЯМИ Й МИСТЕЦЬКИМИ ІМПРЕЗАМИ ВІДЗНАЧИЛИ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ

Вашингтон (Н. Н.). — Від 8-го до 16-го березня у столиці Америки проходили Шевченківські дні.

В суботу, 8-го березня, діти-учні Рідної Школи перервали навчання і автобусами поїхали до пам'ятника Тараса Шевченка. Там вони зложили квіти, заспівали „Заповіт" і вислухали розповідь проф. Івана Дубровського про любов Шевченка до України. Того ж вечора, в залі української православної церкви св. Андрія Первозванного відбулась спільна наукова конференція Наукового Товариства ім. Шевченка і Української Вільної Академії Наук. На цій конференції проф. Петро Одарченко прочитав доповідь про поему „Кавказ", яку після доповіді деклямувала українська студентка з Німеччини Ангелина Король, а д-р Юрій Старосольський прочитав доповідь на тему „Геній Шевченка і Шевченкова Доля".

В неділю, 9-го березня вашингтонський відділ Українського Конґресового Комітету Америки відзначив день народження Шевченка біля пам'ятника Поета. Окремі українські організації столиці і обидві парафії поклали квіти під пам'ятником, а зібрана громада заслухала доповіді про актуальність ідей Шевченка в нинішній час. З доповідями виступили пані Галина Петренко і студент Андрій Міхняк, голова Комітету Оборони Мороза. Студентка Ірина Ясінська продеклямувала Шевченкове „Посланіє", а на закінчення церемонії присутні відспівали „Заповіт".

В понеділок 10-го березня увечорі вашингтонська радіостанція WGMS, яка передає виключно клясичну музику (на зразок нюйоркської WQXR), присвятила одну із своїх реґулярних програм музиці, написаній до творів Шевченка. При тому диктор програми подав коротку інформацію про Поета. Ця радіопрограма була здійснена завдяки старанням інженера і любителя музики Петра Матули.

Вершком шевченківських святкувань в столиці була академія, яку в неділю 16-го березня влаштувало Об'єднання Українців Вашингтону в концертовій залі Такомівської Академії. Того вечора українці Вашингтону вітали у себе Йосипа Гірняка і, як зазначив голова Об'єднання д-р Олесь Ломацький, слово Шевченка у виконанні цього корифея української сцени було основою програми.

На програмі академії виступали також місцеві таланти: жіночий хор під керівництвом о. Петра Будного і ансамбль бандуристів під керівництвом д-ра Ігоря Масника.

Здавалось ніби ціла заля була під гіпнозою і тільки то тут, то там на очах в присутніх блистіли сльози, коли Йосип Гірняк рецитував „Кавказ", а потім „Сон", попередивши поеми короткими поясненнями умовин, які спонукали Шевченка написати ці твори.

Учасники академії довгими оплесками, вставши з місць, дякували гостеві з Ню Йорку, а після закінчення програми батьки і діти обступили Йосипа Йосиповича, тиснули йому руку, просили автографів.

Сьогорічні Шевченківські дні в столиці Америки були особливо пам'ятні — гідні Великого Генія, якого вони мали на меті вшанувати.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД ОбВУА

В суботу 19-го квітня 1975р. у Філядельфії відбудеться 12-ий Ювілейний З'їзд Делеґатів Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, на якім відзначиться 25-річчя діяння ОбВУА та 50-річчя основання першої української ветеранської організації: „Української Стрілецької Громади" в ЗСА. На З'їзд запрошено представників усіх наших діючих ветеранських організацій.

ЗУСТРІЧ ПРОФ. В. ЯНЕВА З УКРАЇНЦЯМИ ВАШИНГТОНУ

Прихильників Українського Вільного Університету (УВУ) і Осередок Праці Уладу пластунів - сеніорів влаштовують тут у вівторок, 25-го березня ц. р. зустріч українського громадянства з ректором УВУ проф. д-ром Володимиром Яневим. Зустріч відбудеться в домі св. Софії при 2615 30-та вулиця Норт Вест у Вашинґтоні о год. 7:30 вечора. Проф. д-р В. Янів подасть інформації про розвиток і працю УВУ, можливість студій в літніх місяцях та відповідатиме на питання приявних.

СИМПОЗІЮМ СТАТТЕЙ У 200-РІЧЧЯ ЗСА

В середу, 5 березня ц. р. відбулося в домі НТШ в Ню Йорку засідання Комітету відзначення 200-річчя Америки, з участю голови НТШ проф. д-ра О. Андрушкова і голови Комітету о. проф. д-ра М. Войнара. Згідно з заявою, прийнятою на зборах Українського Крайового Комітету в дні 1-го березня, схвалено видати англійською мовою Симпозіюм наукових статтей членів НТШ. Для виготовлення цих статтей запрошено ряд науковців.

Комітет вітає також проєкт Комітету Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку, який плянує видати з цієї нагоди ювілейну книгу п. н. „Українці в Ню Йорку", що вийде в серії видань НТШ в ділянці реґіоналістики.

ВИСТАВКА КАРИКАТУР ЕДВАРДА КОЗАКА-ЕКА

Ню Йорк. — В неділю, 23-го березня ц. р., в ґалерії ОМУА, в Літературно - Мистецькому Клюбі, відкривається оригінальна виставка карикатур найвизначнішого українського мистця - карикатуриста, Едварда Козака (ЕКА), редактора сатирично - гумористичного журналу „Лис Микита", який саме в березні цього року відзначає своє 25-річчя.

З цієї нагоди Спілка Українських Журналістів Америки влаштовує в п'ятницю, 21-го березня, в Літературно - Мистецькому Клюбі, зустріч з Еком, в котрій, крім гостя з Детройту, візьмуть участь: Уляна Любович, Йосип Гірняк, Іван Кедрин, Іван Керницький - Ікер, Богдан Нижанківський - Бабай і Микола Понеділок. Початок — год. 7:30 вечора.

ВИСТАВКА КЕРАМІКИ В ЧИКАҐО

Чикаґо. — Тут протягом цілого місяця березня в ґалерії Центральної Публічної Бібліотеки при Вашинґтон і Мічиґен евеню відбувається виставка керамічних творів Олександри Дяченко-Кочман.

ОКРУЖНІ КОМІТЕТИ ВІДДІЛІВ УНС НЮАРКУ, АЛЛЕНТАВНУ, БОФФАЛО І СИРАКЮЗ ВІДБУЛИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ, ВИБРАЛИ УПРАВИ, НАМІТИЛИ ПЛЯН ПРАЦІ

ЮЛІЯН БАРАНЮК ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НЮАРКСЬКОЇ ОКРУГИ

Нюарк, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Комітету Відділів УНСоюзу Нюаркської Округи, що відбулися кої Округи, що відбулися тут в суботу,15 березня, в залі Українського Народного Дому, перевибрали одноголосно на голову заслуженого союзового діяча Юліяна Баранюка. На членів Окружної Управи були обрані: Іван Іваник і Йосиф Воробець — заступники голови, д-р Леонард Луценко — секретар; Мирослав Демчук — касир та Омелян Твардовський — імпрезовий референт. До ширшої Управи як члени були обрані: Стефанія Стеців, Ольга Осередчук, Анна Гнатюк, Леся Назарук, Михайло Отрок, Омелян Грубський, Богдан Сольчаник, Володимир Роговський, Володимир Боярський, Володимир Сиваник, Теофіль Клебан, Василь Осадчук. Контрольну Комісію обрано в складі: Володимир Шпирка — голова і як члени — Ярослав Леськів і Микола Козюпа.

Збори відкрив голова Окружної Управи Юліян Баранюк. Він привітав учасників нарад, а зокрема гостей з централі УНС — головного предсідника Йосипа Лисогора і обласного організатора Василя Оріховського. Після того устійнено порядок нарад, вшановано померлих членів Округи і приступлено до вибору президії для ведення нарад, до якої увійшли: Володимир Роговський — голова і Стефанія Стеців — секретар.

Протокол з попередніх річних зборів відчитала Стефанія Стеців, після чого приступлено до звітування членів управи. Першим звітував голова Юліян Баранюк, інформуючи про многогранну працю. За його словами, Округа здобула 200 членів і тим самим виконала на 77 відс. членську квоту, за що одержала грошовий бонус. Він рівнож обширно інформував про такі спільні імпрези трьох Союзових Округ стейту Ню Джерзі, як Союзова забава, яка відбулася в Пассейку, та Стейтовий День УНСоюзу в Бавнд Бруку. Свій звіт закінчив Ю. Баранюк подякою членам Управи за допоміжну працю під час згаданих імпрез. Короткими звітами доповнили звіт секретар Округи д-р Леонард Луценко і касир Мирослав Демчук. За Контрольну Комісію звітував голова Володимир Шпирка, заявляючи, що Округа працювала взірцево, тому і поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі з признанням, що й одобрено одноголосно.

Після звітів головний предсідник Йосиф Лисогір інформував про загальний стан розвитку Союзу, при чому підкреслив, що минулий 1974 рік був корисним роком для УНСоюзу, як у фінансовій, так і організаційній ділянках. Він також поділився плянами на майбутнє УНСоюзу.

Обласний організатор Василь Оріховський інформував про стан членської кампанії цілости УНС та досягнення Округи. Округа здобула минулого року 200 нових членів. За словами Василя Оріховського, округа працювала успішно. Найбільше до успіху причинилися Ольга Осередчук і Анна Гнатюк та секретар Відділу 133, Ярослав Леськів, за що одержали золоті зірки. Він згадав й інших заслужених секретарів, як М. Демчук, Анна Гнатюк, Гелен Чорномаз, Омелян Твардовський, Марія Юров, Михайло Отрок і д-р Сеневжак.

На пропозицію Володимира Шпирка рішено дати з каси Округи 50 долярів на сироти в Бразилії. На закінчення зборів Юліян Баранюк подякував за довір'я і вибір в імені цілої Управи.

МҐР. АТАНАС КОБРИН ДАЛЬШЕ ОЧОЛЮЄ ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС У БАФФАЛО

Боффало (Н. Н.). — В суботу, 15-го березня, тут у приміщенні Українського Дому „Дніпро" відбулися річні загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Боффало, на яких переобрано голову Округи мґра Атанаса Кобрина. Збори, якими провадив мґр А. Кобрин, а секретарював мґр Іван Гаврилюк, постановили обмежити Управу Окружного Комітету до 4-ох осіб і вибрали на заступника голови і архіваря професора Олександра Бережницького на секретаря - скарбника мґра Івана Гаврилюка та на контролера — Івана Дроздовського.

Мґр. Атанас Кобрин

У Зборах брала участь Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу.

За уступаючу Управу звітував голова мґр Атанас Кобрин. Він подав перегляд минулорічної діяльности Округи, підкресливши відбуття дуже вдалого свята для відзначення 80-ліття УНСоюзу і „Свободи". Округа мала гарний організаційний успіх, бо приєднано 104 нових членів і виконано стовідсотково призначену організаційну квоту. До цього успіху причинилися в першу чергу три Відділи: Відділ 127, який збагатився на 55 нових членів, Відділ 360, придбавши 25 членів, і Відділ 40 з 21 новими членами. Округа дала чотирьох організаторів — будівничих УНСоюзу в особах Марії Гаравус, проф. О. Бережницького і мґра Івана Гаврилюка та Івана Дроздовського, які приєднали по 21, 19, 16 і 12 членів.

Уляна Дячук, головний касир, познайомила учасників зборів з фінансовим станом УНСоюзу, дала перегляд членського росту та просила присутніх представників Відділів посилити організаційну працю.

В дискусії взяли участь: проф. Олександер Бережницький, Марія Гаравус, Іван Дроздовський, Роман Конотопський і інші. Заторкнено багато справ, між іншими видання публікації з історичними даними про кожний Відділ і Округу, над якою вже працює проф. Бережницький, потребу виготовлення покажчика статтей „Свободи", уділювання стипендій і т. п.

На закінчення зборів мґр Атанас Кобрин представив плян праці на 1975-ий рік.

АННА ГАРАС ПЕРЕВИБРАНА НА ГОЛОВУ АЛЛЕНТАВНСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

Аллентавн, Па. — В неділю 9-го березня, в залі української православної церкви Успення Пресвятої Богородиці в Нортгемптон, Па., відбулися річні загальні звіти Окружного Комітету Відділів УНС, на яких п-і Анна Гарас, головна радна УНС, була переобрана на голову цієї Алентавнської Округи УНС.

Анна Гарас

Збори відкрила п-і Гарас яка покликала Михайла Колодруба, почесного голову Округи, до відмовлення молитви. Після того вибрано президію зборів в складі п. Колодруба, п-і Гарас — голова, та Степан Муха і Степан Колодруб — секретарі українській і англійській мовах.

Після відчитання п. Мухою протоколу зборів минулого року, п-і Гарас склала звіт про організаційний стан Округи та її діяльність включаючи відзначення 80-літнього існування УНС ювілейним бенкетом, репрезентацію на „Союзовому Дні Ню Джерзі", як теж і участь в організаційних зборах УНС у Вілкс Беррі минулої осені та про можливість відбуття „Союзового Дня" цього року в Шамокін зборів голів Округ.

П. Муха звітував про 80-річний ювілейний бенкет УНС та телеграму, вислану до президента Форда в обороні Валентина Мороза. П. С. Колодруб звітував, що вислано привітну телеграму до секретаря Відділу 318, Степана Саюка, син якого висвятитися на священика. Касир Дмитро Мушастий ствердив, що в касі є тепер $286.03. Голова Контрольної Комісії, Степан Івасечко, звітував за Комісію, після чого відбулася дискусія над звітами та одноголосне уділення абсолюторії Управі.

П-і Марія Душник, заступниця головного предсідника УНС, висловила ґратуляції п-і Гарас як секретарці 47-го Відділу УНС за зорганізування 31 нових членів в 1974, досягаючи цим четверте місце між жінками-організаторами УНС. В 1973 р. вона зорганізувала найбільше нових членів в цілому УНСоюзі. Вона також є членом „Клюбу Заслужених Союзівців" протягом останніх дев'яти років. Також відзначено працю Івана Гуцалюка, секретаря Від. 147, який зорганізував 26 нових членів, та п. Івасечка, секретаря Від. 48, який здобув 10 членів. На жаль, чотири Відділи Округи не зорганізували ані одного члена. П-і Душник згадала також про грошеві й інші нагороди, які будуть роздавані в 1975 р., а головно для найкращих жінок-організаторів під час цього року, що є „Міжнародним Роком Жінки". Вона закликала жінок, щоб вони збирали матеріяли про діяльність жінок у своїх Відділах та брали участь в оборонній акції та протестах проти переслідування українських жінок та їхніх прав в Україні. П-і Душник також говорила про новий будинок УНС та інші союзові справі. На кінець вона закликала секретарів та делеґатів, щоб вони приспішили свою організаційну працю і тим допомогли Окрузі осягнути свою квоту в 1975 року.

На зборах був теж присутній інж. Володимир Мельничук, новий окружний організатор для району Лігай Велі, що є активним в суспільно - орґанізаційному житті, головно серед молоді.

В дискусії про будинок УНС, фінанси, стипендії „Союзівку", „Свободу", репрезентаційні та організаційні справи взяли участь пп. Дубик, Мушастий, Івасечко, Саюк і Ганич.

П-і Душник також вручила п-і Гарас золоту зірку за членство в „Клюбі Заслужених Союзівців", та сказала, що вона також одержить ювілейний золотий нашийник. П. Гуцалюк, також одержав золоту зірку та ювілейну відзнаку УНС. П. Івасечко заслужив на срібну відзнаку „Будівничого УНС".

Крім п-і Гарас, яку перевибрано головою Округи, до Управи Округи були обрані Михайло Колодруб — почесний голова; Мартин Шеська і Микола Дубик — заступники голови; Степан Муха і Степан Колодруб секретарі; Дмитро Мушастий — касир, та члени Управи: Іван Гуцалюк, Анна Іванюк, Евгенія Пращак, Степан Саюк, Іван Драбик, Ев. Колтонюк і Анна Саґан. До Контрольної Комісії увійшли: Степан Івасечко, голова, і Володимир Заґлоцький і Іван Ганич, члени.

Кінцеве слово виголосив п. Колодруб, почесний голова та заслужений союзовець після чого велася дальша дискусія про пляни на 1975 рік.

МИКОЛА ПАВЛІВ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОКРУГИ УНС В СИРАКЮЗАХ; В. ЗАПАРАНЮК — ПОЧЕСНИЙ ГОЛОВА

Сиракюзи, Н. Й. (С. Г.) — В неділю 16 березня, тут в залі Українського Народного Дому відбулися річні загальні збори Сиракюзької Округи Відділів УНСоюзу, під час яких обрано заслуженого союзового і суспільно-громадського діяча, головного радного і довголітнього голову Округи та довголітнього секретаря 484-го Відділу в Ютиці, Володимира Запаранюка, на почесного голову Округи, а відомого суспільно-громадського діяча в Сиракюзах Миколу Павліва — на голову Округи.

Володимир Запаранюк

Наради відкрив предсідник 39 Відділу в Сиракюзах Олекса Шмокалюк, привітав присутніх, між ними головного організатора УНС Степана Гавриша, і передав дальше ведення нарадами голові Округи Володимирові Запаранюкові, який в імені

(Закінчення на стор. 4-ій)

АМЕРИКАНСЬКІ ЮРИСТИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ СОВЄТСЬКУ ПОЛІЦІЙНУ СИСТЕМУ І СОВЄТСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

Ню Йорк (М. Сосновський). — Понад рік тривають безуспішні заходи чотирнадцяти американських юристів добитися звільнення, чи принаймні покращання долі групи двадцяти совєтських в'язнів — заявив проф. Телфорд Тейлор, колишній головний американський прокуратор на суді німецьких нацистських воєнних злочинців в Нюрнберзі 1946 року, виступаючи на пресовій конференції 18 березня. На основі зібраного за час від 1972 року доказового матеріялу американські юристи — згідно зі словами Т. Тейлора, — дійшли до висновку, що „в'язнів продовжують держати в тюрмах незаконно", а присуди в їх справах запали на основі вигаданих закидів і спеціяльно спрепарованих „доказів". У кожному випадку йдеться про в'язнів за „переконання", тобто про випадки, коли не може бути і мови про судовий розгляд справи, стосуючи приписи кримінального кодексу.

„Ми започаткували леґальну процедуру у Совєтському Союзі з твердим пляном діяти приватно і без розголосу, — поінформував проф. Т. Тейлор. — На жаль, совєтські урядові чинники не розпочали ніякої акції на основі поданих їм документів". Враховуючи таку ситуацію, американські юристи, заанґажовані родинами в'язнів, дійшли до переконання, що „конечним є винести справу долі цих 20 в'язнів на суд світової опінії. Хоч ми були задоволені готовістю генерального прокуратора (СССР) Романа Руденка одержати наші матеріяли, ми є розчаровані браком реакції, ствердив Т. Тейлор.

Свої заходи американські юристи почали після того, як деякі родини совєтських в'язнів, виїхавши з СССР до Ізраїля, нав'язали контакт з американськими юристами з проханням розглянути можливості допомоги і оборони їхніх рідних. У такий спосіб започатковано справи 20 в'язнів, в тому 18 совєтських жидів і двох не-жидів. Головну групу серед в'язнів становили ці в'язні, які були обвинувачені у намаганні захопити у Ленінграді совєтський літак і втекти за кордон. В цій групі власне було двох росіян — Юрій Федоров та Алексей Мурженко. Американські юристи зібрали всю потрібну документацію, в тому свідчення рідні в'язнів, а також свідчення тих совєтських в'язнів, які були звільнені і

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГАРВАРД ЗАПРОСИВ НА ВИКЛАДАЧІВ, КРІМ В. МОРОЗА, ШІСТЬ ІНШИХ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ, ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В СССР

Бостон, Масс. — Місцева ґазета „Бостон Івнінг Глоб" з 10 березня опублікувала статтю проф. Гарвея Фаєрсайда про рішення властей Гарвардського університету запросити до Гарварду сімох видатних українських науковців, які тепер або находяться у совєтських тюрмах або є на списках „неблагонадійних" в СССР. „Гарвардський університет пишається тим, що він вишукує найкращих науковців в окремих ділянках, де тільки їх можна знайти. Останнього тижня це пошукування запровадило, — пише проф. Фаєрсайд, до брам однієї з найважчих тюрм у Совєтському Союзі". Мова тут про Владимірську тюрму і про її відомого вже у всьому світі в'язня, українського історика Валентина Мороза. До нього вислав лист-запрошення президент Гарвардського університету Дерек С. Бок. Такі ж листи-запрошення пішли на відомі адреси, ще таких українських науковців: археолога Михайла Брайчевського, філософа Віктора Іванисенка, літературного критика Леоніда Махнівця, істориків Ярослава Дашкевича і Ярослава Ісаєвича та редактора Маргарити Малиновської.

„Всі вони — відомі науковці, які втратили свої позиції і перестали бути „особами" за свої „націоналістичні" чи „сіоністичні" погляди" — цитує проф. Фаєрсайд проф. Омеляна Пріцака, голову Катедри історії України ім. Михайла Грушевського на Гарвардському університеті.

Автор статті багато уваги і місця присвячує Валентинові Морозові, пишучи, що його „справа є особлива з уваги на ступень фізичних переслідувань і його унікальний рекорд безстрашности". Подавши дані про В. Мороза і його долю у Владимірській тюрмі, він закінчує свою інформацію надією, що „Мороз, його дружина і тринадцятирічний син одержать скоро дозвіл на виїзд з країни". Він пише, що університетські чинники надіються, що „совєтські власті переглянуть справу людини, одинокою провиною якої є те, що вона у своїх невеликих есеях передбачувала відродження своєї батьківщини".

Вікторія Федорова таки одержала візу

Москва. — Вікторія Федорова дочка американського адмірала Джексона Р. Тейта, який в часі Другої світової війни якийсь час сповняв функцію аташе військової морської фльоти в Москві, одержала візу на відвідини свого батька, якого вона ніколи не бачила. Адмірал Тейт, поважно хворий, 77-літній пенсіонер, який живе на Флориді, довідавшись про позитивне полагодження формальностей його дочки, висловив прилюдну подяку совєтським офіційним чинникам. Вікторія Федорова, актриса в Москві, після майже 5-місячного змагання за одержання дозволу вже починала втрачати надію на позитивне полагодження її справи, особливо коли минув речинець обіцяного полагодження. Але в понеділок, 17-го березня, їй подзвонили з паспортного відділу і заявили, що паспорт готовий і вона його може відібрати, заплативши наперед 361 рублів (512 американських долярів за офіційним курсом). Враховуючи поганий стан здоров'я адмірала Тейта, треба сподіватися, що Федорова вкоротці приїде до ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & Holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

БАМ - форма етноциду

Совєтська національна політика, що має за завдання допровадити до такого зменшення числа автохтонного населення кожної совєтської республіки, щоб у висліді кожна така республіка була „багатонаціональним формуванням", приймає на практиці різні форми і виявляється у різних конкретних акціях, що назверх мажуть мати навіть цілком невинний характер. У всякому випадку, яку б форму і спосіб совєтський уряд не стосував, ціль одна: добитися максимального вимішання населення, перетворення його у справді „міжнаціональний сплав".

Однією з таких форм, що не від сьогодні стосується в СССР, є засилання більших і менших гуртів людей на працю з даної республіки в різні сторони СССР, зокрема на російську Північ. Прикладом цього за останні роки є будівництво т. зв. Байкало - Амурської магістралі (БАМ), що має сполучити центральний Сибір з побережжям Тихого Океану дивжиною 3,200 кілометрів.

На основі досить скупих повідомлень совєтської преси можна ствердити, що будівництво цієї „магістралі віку" ведеться силами усього СССР, а в першій мірі неросійських совєтських республік. Найбільший тягар падає на Україну, яка постачає практично найбільшу частину потрібного будівельного матеріялу, машин, виряду. Найважливіше, однак, це справа самих людей. З України, як відомо, їдуть цілі транспорти молоді, завданням яких є будувати саму магістраль і пляновані міста та всякі інші споруди. На БАМ везуть сьогодні українських юнаків і дівчат з усіх областей України транспортними літаками і поїздами - ешолонами.

Не треба багато доказів на те, що таке масове засилання на працю на Сибір тисяч молоді має не тільки виключно економічний характер, чи економічну мотивацію, а диктоване совєтською національною політикою. Ясно, що БАМ, як магістралю на території РСФСР, повинні б будувати силами тієї республіки, а не засилати туди молодь з усіх областей. Мета очевидна: йдеться про формування „багатонаціональних робітничих колективів", які мають до здійснення подвійне завдання: мовно і культурно асимілювати цей колектив, враховуючи факт, що розговірною мовою в такій ситуації є мова російська, а з другого боку, переселивши у Російську Федерацію з України поважніше число української молоді, автоматично послабити український національний елемент в самій Україні. Справа в тому, що на звільнені місця в Україну переїжджають росіяни, які чомусь не їдуть будувати для себе „магістралі віку".

Тим то Байкало - Амурська магістраля виконує ролю одного із засобів масового етноциду в Україні та інших „республіках" СССР.

Новий крок до єдности християн

Вже два роки тому в Німеччині вийшла з друку книжка під заголовком „Спільний катехизм: Книга християнської віри", а англійський переклад цієї 720-сторінкової праці має появитися цієї весни. Книжка важлива тим, що була виготовлена спільно визначними католицькими і протестантськими теологами і містить у собі правди віри, з якими можуть погодитися майже всі християнські віровизнання, хоча автори не оминали таких спірних питань, як непомильність Папи Римського тощо. Головна увага книги звернена не на питання, які порізнюють християн, а навпаки, цілу працю можна вважати твердженням, що нема таких перепон, яких християнські Церкви не могли б побороти і приступити до ефективної співпраці. Редактори „Спільного катехизму" у вступі до цієї книги ясно зазначують: „Різні розгалуження Християнської Церкви більш не зацікавлені тим, що їх роз'єднує, але навпаки, тим, як вони повинні розуміти, віддзеркалювати віру і жити згідно з християнською вірою в сучасному світі".

Хоча книжка не одержала офіційної апробати від жадної із християнських Церков, то також жадна із Церков не виступила проти неї. Наприклад, речник Крайової Ради Католицьких Єпископів заявив, що хоча американська католицька ієрархія не плянує активно піддержувати цю книжку, то також не буде відраджувати своїм вірним користуватися нею.

Коментатори вважають видання „Спільного катехизму" дуже важливим кроком до дальшого зближення християнських Церков, бо це перший документ такого роду від 16-го сторіччя, тобто, від розколу Християнської Церкви в Західній Европі на католицьку і ряд протестантських. Коли взяти під увагу, що може в жадних інших суперечностях не доходить до таких антагонізмів і такого завзяття, як у релігійних, та коли зважити, що ці антагонізми між католиками і протестантами існували продовж чотирьох сторіч, то видання „Спільного катехизму" дійсно можна вважати історичною подією першої ваги.

Видання цієї книжки насуває логічний запит: а як виглядає справа полагодження суперечностей між Церквами українського народу? Великий проґрес у нас уже в цьому відношенні зроблено за останніх кільканадцять років, але можна і треба зробити більше. Ще тісніша співпраця між нашими Церквами напевно була б нетільки добрим прикладом для нашого політичного і суспільно-громадського сектора, але й одним з головних факторів його скріплення.

Л. Брежнєв бере участь у з'їзді угорських комуністів

Будапешт. — У понеділок 17 березня тут почався XI з'їзд Угорської Соціялістичної Робітничої Партії (назва для Комуністичної Партії Угорщини з приєднаною до неї Угорською Соціял-демократичною партією), яку від часу невдалого повстання в 1956 році очолює Янош Кадар. На з'їзд прибули партійні лідери з інших комуністичних країн, серед них також „сам" генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв. Крім Брежнєва на з'їзді ще є Едвард Ґєрик з Польщі, Ґустав Гусак з Чехо-Словаччини, Ерік Гоннекер із Східньої Німеччини. Прибув також член ЦК Португальської комуністичної партії Карлос Абоїм Інґлез, якому на з'їзді влаштовано найгучнішу по Брежнєву овацію, демонструючи в цей спосіб комуністичні пляни щодо Португалії.

З'їзд, в якому бере участь 843 делеґати, які репрезентують 754,000 комуністів, має схвалити новий рамовий господарський плян розвитку на чергових 15-20 років, а також прийняти п'ятирічний плян на найближчих п'ять років.

Ф. Любинецька

НАШ ФУНДАМЕНТ

В публіцистиці і науковій літературі сьогоднішнього дня багато пишеться про етнічність. На увагу заслуговує праця „The Rise of the unmeltable Ethnics" by Michael Novak, 197, нащадка емігрантів із східньої Словаччини, у якій він підкреслює значні різниці у психіці між американцями англосакського і слов'янського походження. Різниця ця полягає передусім у сильнішому прив'язанні цих останніх до свого роду, до традиції своїх предків, до їх звичаїв, а навіть мови.

І коли, здавалося б, американська політика „перетоплюючого кітла" встигла виховати стандартний тип одного американця, то виявляється, що не в усіх етнічних групах це їй вдалося.

Засвідчують про те 70-ті роки нашого століття. Ніхто не заперечить, що живемо в ері „поставання етніків", і що цю проблему висунула молода генерація підо впливом світового гасла „права людини". Сьогодні не тільки молодий негр знає, що він негр, що бути чорним не є ніщо принижуюче, навпаки він гордий з цього, що знайшав своє „я". Сьогодні кожна молода думаюча людина міркує собі: „Негр знає, що він негр. А хто Я?" — І він в першу чергу запитує про те свого батька. „Не знаю, не думав ніколи про це..." — іноді одержує відповідь. І тоді цей молодий юнак, дочекавшись суботи, сідає у своє люксусове авто і з багатої дільниці передмістя їде... у дільницю „сетердей етнікс"... на базар. Пробиваючись там крізь різномовний натовп людей, він жадібно вловлює слова давнозабутої мови свого дідуся, він шукає по прилавках за пиріжками, які колись випікала його добра бабуся, він пригадує собі щось давнє, чого він не всилі збагнути, але щось, що теплом спливає на його опустілу душу... І іноді з базару він їде у бібліотеку і там, як каже Данило Струк, „шукає за своїм корінням, щоб приділити себе у цьому скомплікованому світі, у якому загубився індивід... („Проблема збереження української мови в молодого покоління").

На тлі таких міркувань яку ж то НЕОЦІНЕННУ ролю сповнює побіч батьківського дому, церкви, молодечих організацій УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО враз із дошкільними клясами і садочками!!!

За д-ром Олександром Кульчицьким дитина між 2-5 р. життя вперше ідентифікує себе з найближчим своїм довкіллям — домом, а далі з оточенням поза домом. А німецький соціолог Кляґес каже: „... в сімох перших роках дитинства для оформлення ідентичности діється більше, ніж в наступних 70-ти роках..." (О. Кульчицький, „Психодидактичні аспекти українознавчої освіти в діяспорі").

Не менше важливі під тим оглядом є всі українські школи, і ці на рівні народньої школи, і ці на рівні середньої школи. Вони бо закріплюють в юнака чи юначки почуття ідентичности конкретним матеріялом про країну походження їхніх батьків, про її історію, про її матеріяльну і духову спадщину. Молода українська людина вже не мусить сама і навмання „шукати свого коріння..."

Який же балянс усього нашого шкільництва?

15,085 учнів в українських католицьких школах разом з клясами навчання релігії учнів з публічних шкіл (Directory 1975. Ucrainian Catholic Ecclesiastical Province of Philadelphia, Byzantine Rite).

3,951 в українознавчих школах разом з дошкільними клясами в системі Шкільної Ради УККА („Рідна школа", січень 1975).

2,371 — в українських православних школах разом з клясами навчання релігії („Український православний календар 1975". Обчислення приблизне).

600 — в українських садочках СУА, Золотого Хреста, СУМА (приблизне обчислення — Виховна Референтура СУА).

Разом 22,007 дітей і учнів, охоплених українською виховною системою. Згідно з статистичними даними Statistical Abstract of the United States, 1973 число дітей від 5 до 17 р. життя виносить в американських школах 22.3 відсотка всього населення.

Ми не збираємося порівнювати відсоток українських дітей у наших школах до числа українців в Америці, бо це зовсім неможливе із-за браку дійсних даних. Песимісти оцінюють нас на $\frac{1}{4}$ міль., оптимісти — на $\frac{1}{2}$ міл., а супер - оптимісти на 1.5 — 2 міл., та все ж таки, оцінюючи загально, багато наших дітей є поза українською виховною системою.

Ми свідомі цього, що не така то легка справа посилати дитину до приватної школи, де дуже високі оплати і нераз далекі довози.

Ми свідомі цього, що може й тяжко казати дитині ходити до надобов'язкової українознавчої школи, але нам відомі й такі акти, що деякі батьки довозять своїх дітей у суботу і 70 миль до школи українознавства. Не менше трудна справа переконати особливо старших хлопців чи дівчат у потребі ходити до школи українознавства. Це нераз вимагає довгої, наполегливої і розумної праці батьків зі своїми синами та дочками.

„Як крапля за краплею води, спадаючи на камінь довший час, вижолоблює ямку, так дружні розмови (борони Боже, не наказ) зі сином чи внуком та сучасні аргументи переконують..." (автентичне).

На жаль, не всі батьки так роблять.

„Моя дочка з українознавства хліба їсти не буде!" — бувають і такі розумування... (автентичне).

Справу українського шкільництва підносимо саме в час, коли постають, чи організуються усі етнічні групи в Америці, і ставимо її перед українською громадою як проблему у цілій її глибині і ширині, бо вважаємо, що час працює тепер на нашу користь. І було б великою шкодою для нас, коли б ми випускали з зору нашої уваги такий важливий чинник у формуванні ідентичности як Українське Шкільництво. Воно бо вирощує коріння буття нашої національної спільноти в Америці.

Яр. Рудницький

З БРАЗИЛІЙСЬКОЇ УКРАЇНІКИ

Як на всіх інших теренах українського поселення, так і в Бразилії наукове українознавство, чи т. зв. „україніка діяспоріяна" почалася щойно в другому етапі історичного розвитку цього поселення, тобто тоді, коли друга чи третя ґенерація перших піонерів почала цікавитися наукою, університетами, мистецтвом, музикою.

Не інакше було з мовознавством і ономастикою. Щойно після 70 років українського поселення в Бразилії появилася перша наукова праця в цій ділянці, а саме „Етнографічно - мовознавча студія української громади Дорізону" в Парані пера проф. Михайла Вовка (в португальській мові), Дарізо - Куритиба, 1965.

Як сам наголовок вказує, праця проф. Вовка складається з двох основних частин: етнографічного опису української групи в Дорізоні й мовознавчо - ономастичної аналізи її діялекту, в основі західньо - українського (наддністрянського) говору.

В першій частині, що охоплює три розділи, автор описує демографічну ситуацію в Дорізоні, історію українського поселення в цій частині Парани, вияви духової й матеріяльної культури, освітні справи й економічний розвиток українців Дорізону.

В другій частині він аналізує мовну „акультурацію" дорізонської колонії, подає цікаві факти з ділянки фонетики, морфології і синтакси, довше зупиняється на лексиці, подаючи найважливіші „бразилізми" в словникові дорізонських українців, та врешті характеризує особове назовництво, головно хресні імена, що вживаються між українцями цієї оселі.

Для українців, що проживають на інших континентах і серед інших мовних середовищ, найцікавіші словникові запозики, зумовлені бразилійською дійсністю, зокрема її природою, отже такі, як: „ерва - мате" (рід чаю), „піньор" (рід сосни), „імбуя" (рід дерева), „мандьока" (рід картоплі), „таквара", „бамбу" (бамбус), „ментруз" (рід зілля), „моранґіньо" (полуниці) та інші. Автор завдав собі труду поділити всі запозики на різні значеневі групи, а теж подати відсоткове відношення різних граматичних категорій: на його думку (стор. 59) між лексикальними запозиками сімдесят відсотків належить до категорії іменників; розмірно багато дієслів приймають українські закінчення й цілу відміну, наприклад, „дескаскувати" (обирати, від порт. декаскар), „десконтувати" (відчислювати, від десконтар), „фіскалізувати" (пильнувати, від порт. фіскалізар), „лясувати" (закидати аркан, порт. лясар), „серкувати" (обгороджувати, порт. серкар) та інші.

Як згадано, автор присвячує окрему увагу хресним іменам, що їх уживають дорізонські українці. Зовсім переконливо він ділить їх на дві основні категорії: традиційні імена, такі, як Іван, Василь, Йосиф, Дмитро, Володимир (змінене Вальдоміро), Ярослав, Мирослав, Станислав (по-порт. Естанісляв тощо, та „нові" імена, такі як Іво, Жаір Деляір, Віктор, Невза, Сабіна, Олівія, Режіна, Інес тощо. Бразилійському впливові приписує він надавання подвійних імен, наприклад, Кальос Альберто, Жорже Люіс, Іво Клявдіо, Адріяно Павльо, Марія Режіна, Марлі Терезіня, Марія Розе й ін. (стор. 67).

В праці багато цитат-посилань на наукову літературу, самозрозуміло португальсько - бразилійські мовознавці тут на першому місці, а там цитуються й французькі. Наприкінці праці подана література, в тому й деякі видання з серії „Славістика" з Вінніпеґу.

В цілому праця проф. Вовка — добрий „піонерський" початок у ділянці українсько - бразилійської діялектології. Писана в португальській мові, видана більш як скромно — циклостилевим способом, вона залишилася відомою тільки вузьким колам спеціялістів від „україніки бразиліяни", а для широких кіл українських мовознавців в Україні, чи в т. зв. Вільному світі вона майже незнана. Оцими рядками хочемо не тільки подати до відома зацікавлених її існування, але відзначити „піонерську" працю в цьому напрямку проф. Вовка з нагоди десятиріччя її появи: 1965-1975.

Сам проф. Михайло Вовк — керівник катедри загального мовознавства в Федеральному університеті Парани в Куритибі, великий поклонник уведення української мови в програму цього університету.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА ТЕМУ СТАРШИХ

У „Свободі" з 13-го лютого була цікава стаття Євгенії Чайки під заголовком „Зустріч". Пані Чайка описує її зустріч з бабунею, яка жалісливо розповіла її журливе, самітне на старість життя.

Те оповідання — це образ кожного із нас, без різниці, чи маємо ми дітей, чи ні. Це дійсні хмари в нашому житті, які нікого не минуть. Тому, що в нас про це мало пишеться, і взагалі цим ніхто не цікавиться, то я дозволю собі забрати в цій справі голос, не тому, що мене ось-ось те саме чекає, але тому, що мені доля судила бачити й займатися цією справою.

Я є власником піклувального дому („Нерсінґ говм") в Канаді і це дає мені можливість займатися і бачити життя старших людей. Я мешкав деякий час і в ЗСА, тож дещо обізнаний з цією справою в обох країнах.

У першу чергу, мушу подати, що таких піклувальних домів є 5 - 6 типів, і ось їх різниці:

1) „Бордінґ говмс", — це доми, де старші люди, чи молодші непрацездатні, одержують приміщення і прожиток. Тут вони свобідно живуть, без нагляду і можуть ходити, куди бажають.

2) „Шелтерд кер говмс", — тут справа подібна до першої, але адміністратор контролює медицину, уважніший нагляд.

3) „Говмс фор ди ейджед," тут перебувають люди, які потребують більшої опіки, навіть допомоги при одяганні, купелі тощо.

4) „Конвалесцент говмс," — це тимчасовий дім, де пацієнти зі шпиталів приходять до здоров'я і по деякім часі повертаються додому.

5) Піклувальний дім („Нерсінґ говм")—це оселя для людей, які потребують повної і постійної опіки. Медичний персонал затруднений в такому домі круглу добу, в ньому є повна контроля дієти й медицини, купелі й т.п. До цієї групи ми ще повернемось, бо вона найбільша.

6) Шпиталь для хронічних хворих, — тут бачимо людей з невиліковними хворобами, які потребують найважчої обслуги. Цю групу, якщо можливо, слід обминати, бо пацієнти часто - густо зазнають в них психічних заломань.

Перед тим, як шукати місця для матері чи батька, зверніться до Вашого родинного лікаря, а лікар найкраще Вам порадить, куди Вам удатися. Тут у Канаді лікар дуже важливий, бо від його поради залежить також фінансова справа. В Канаді лікар виповнить аплікацію, від якої залежить, чи уряд буде платити за перебування у цім чи іншім домі.

Отже, коли старша людина відчуває якісь фізичні чи психічні недомагання, вона повинна звернутись до лікаря, і лікар порадить, що їй робити. Якщо він радить йти до Піклувального дому, він виповнить т.зв. „Екстендет кер форм", і зазначить, на що ця особа недомагає: чи на зір, слух, цукрицю і т.д., чи їй треба дієти, допомоги при одяганні тощо. Такій особі уряд гарантує оплату, в данім разі 11.55 дол. денно, а з пенсії 5.45дол. крім того закон унагляднює 43 дол. місячно на особисті витрати, також уряд забезпечує лікаря, ліки тощо.

В Канаді Вас ніхто не питає скільки у вас майна, хоч би ви мали й мільйон, уряд вам гарантує утримання, і не турбує родини. В ЗСА — це відбувається інакше, там перевіряють ваш фінансовий стан, і, якщо ви маєте маєток, ви мусите його зужити. Якщо є син добре фінансово забезпечений, то його заставлять опікуватися вами. Більшість з наших людей не знає цього, тому й не використовує своїх привілеїв.

Зайдіть до Піклувального дому в Канаді, побачите ваших старенъких, — чистеньких, викупаних, нагодованих, — сидять собі ще з іншими такими самими, як і вони, й усі говорять; хоч ніхто і не слухає, зате вдоволені, бо ніхто їм не перечить.

Треба підкреслити, що атмосфера приємніша в малому домі, розміром до 50 ліжок, бо як резидентів більше, то втрачається особистий підхід до старих, і вони стають лише числом. Це треба брати до уваги, вибираючи притулок для своїх старих.

Наша рада, отже, поцікавтеся таким домом. Відвідайте декілька з них, тоді переконаєтесь, що в добрім домі дають старим кращу опіку, ніж ви вдома, хоча як би ви не старалися догодити своїм старим; а як ще немає родини, то тим більше. Духовні Отці чи Суспільна Служба повинні Вам порадити та допомогти в цій справі.

Д. Галушка
Ставфіл, Канада

>●<

ПАНАХИДА І ГОПАК!?

На перший погляд це речі зовсім протилежні і не совмістимі. Це факт, але разом з цим подаю і другий сумний факт, а саме: у Клівленді уже другий рік, після панахиди по Т. Шевченку (яку відправляється кожного року по всіх українських православних церквах) — у той же день Шевченківське свято, на якому, крім доповіді, співів, монтажів і деклямацій, закінчується гопаком та коломийками...

Як відомо, Т. Шевченко був релігійною людиною і його життя було дуже сумне, як не трагічне, а прожив він (чи, вірніше, промучився)46 років.

В одному з творів Шевченко писав „дуріть себе, та не дуріть Бога", а в своєму Заповіті просив пом'янути не злим тихим словом. Між іншим, Шевченківське Свято дуже часто припадає саме у Великий Піст.

Отже, у світлі таких фактів, на мою думку, Шевченківське свято треба відзначати тільки так, як це робилось на протязі багатьох років на Рідних Землях, та в інших країнах нашого поселення, себто без веселої музики, гопака чи коломийок.

Звичайно, концерти чи виступи різних хорів, ансамблів чи гуртків, а особливо молодечих, в тому й танцювальних — є корисні і навіть необхідні і ми мусимо їх підтримувати, але завжди треба добре пам'ятати, що на все є місце і свій час.

А. Капустянський
Парма, Огайо

Григорій Костюк

ОБРАЗОТВОРЕЦЬ „ВРЕМЕНІ ЛЮТОГО"

(До 70-річчя життя й 50-річчя літературної діяльности Уласа Самчука)

(3)

3) Властивий тільки Самчукові творчо - виявлений стиль ліричного монологу, що як електричний струм проймає ввесь сюжет повісти й тримає читача в постійній напрузі.

Самі ці три компоненти творять високомистецьку цілість сюжету, де людина, природа й соціяльне життя виступають як органічні складники процесу. Повість кінчається великою трагедією. Марія, її донька, внуки, її чоловік Корній, як і багато, багато — мільйони! — їх сучасників у лиховісний 1933-ий рік вмирають з голоду. Ці кадри зображені з потрясаючою, неперевершеною силою. Останні хвилини життя Марії, це й останні рядки повісти. Ніч. Без початку і кінця ніч. Ніч вічности." ... „Холонуть засохлі уста... Западають груди ... З напруженням рветься останній нерв .. Серце робить останній удар.

Ми закриваємо книгу і думаємо. Висловити ті почуття, що викликає ця книга — нам не сила. Це міг зробити тільки автор за допомогою живих образів. Наша логіка тут неспроможна. Все ж таки ми думаємо, що „Ніч вічности" — це для тих, що не витримали і впали. Але для тих, що перетривали, для тих, які щойно народилися — є життя. Вони житимуть, боротимуться і продовжуватимуть вічне буття українського народу. Тому „Марія" — це не безнадійна розпука, не песимізм. Це трагедія, яка викликає в нас гнів і кличе до рішучої боротьби з тими, хто заподіяв і заподіює кривди мільйонам Марій. Отже „Марія" це твір трагедійно-оптимістичного жанру. Твір, що очищає нас від наших людських вад, гартує нашу свідомість і утверджує буття нашого народу.

Наступний роман „Кулак", що вийшов услід за „Марією" й одночасно з „Волинню", вперше дає суцільний образ людини, „що живе! Людини, що творить, вічно творить. Що діє, що шукає і знаходить", як висловився пізніше сам автор, щоправда, з іншого приводу. Ідеї й характер образів цього роману корінням своїм лежать у „Волині", а їх виразне відлуння ми ще почуємо в трилогії „ОСТ".

Роман „Гори говорять" присвячено українському Закарпаттю. Тут підкреслено з одного боку, ідею духової й національної єдности розшматованої української землі, а з другого — велику притягальну силу й молоду наснагу національного відродження нашого Закарпаття.

Роман „Юність Василя Шеремети", що написаний під час Другої світової війни (1943), зображує ідеї, психологію, характери й побут української гімназійної молоді 20-их років. Це документ значущої мистецької сили. Своєрідна дійсність окупованої поляками Волині відтворена з багатьма хвилюючими деталями. Перетканий задушевними мріями допитливої української молоді, її пристрасним шуканням правди в навколо несправедливому світі, її запальними дискусіями на суспільні й культурні теми, першими юнацькими спалахами щирого кохання, чарівними пейзажами волинської землі, — цей роман належить до кращих здобутків нашої романістики. Образний і тематичний потенціял роману Юрій Шерех у свій час визначив був так:

„Антеїстична гармонійна, здорова, самостійна — і через наявність усіх цих рис потенційно велика людина — ось програма повісти. Шлях становлення такої людини з звичайного сільського хлопця — ось тема повісти".

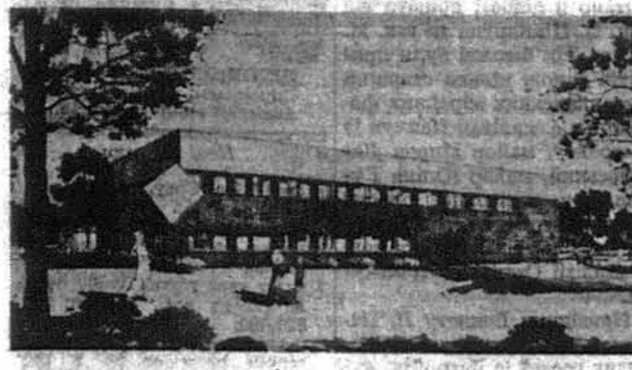
Ідейна та мистецька основа повісти були головною підставою її нагороди на закритому конкурсі „Українського видавництва" у Львові 1944 року.

Перше повоєнне десятиріччя, крім великої організаційної і керівної праці над створенням і діяльністю першої в еміграції письменницької спілки Мистецький Український Рух — МУР, Улас Самчук присвятив реалізації свого нового великого задуму — трилогії „ОСТ". Як видно із двох дотепер опублікованих томів трилогії: том перший — „Морозів хутір" (1948, 584 стор.) і том другий — „Темнота" (1957, 494 стор.), автор поставив собі за мету відтворити в образах добу і людей нашої батьківщини за останнє п'ятидесятиріччя нашої історії. Завдання — нелегке. Більше того — велетенське. Доба ж бо — надзвичайна й неповторна. Люди і доля їх — виняткові. Але автор, вірний своєму призначенню „літописця времені лютого", не міг не сказати своє слово про цю добу.

„Нам судилось бачити, чути і переживати більше, ніж можна було сподіватися протягом одного життя людини, — писав він у передньому слові до роману „Юність Василя Шеремети". — Ми були свідками людей виняткових... Виняткових не тільки для нашого часу, але й для часу писаної історії взагалі. Не зашкодить також бути свідомими, що в сумі причин, що зумовили постання цих велеканських подій, велике місце займає наявність такого простого факту, як поява на кону історичної сцени нас українців. Нас, як окремої історично діючої духовости, та всього, що з цим поняттям пов'язується".

(Продовження буде)

Ще один новий дім СУМА

Українська Метрополія Чикаго складається з декількох українських скупчень. найбільшим із них, що являється своєрідним українським центром, є околиця на північній стороні міста при перехресті вулиць Вестерн і Чикаго. Тридцять миль на північний захід від неї, в містечку Палатайн, є значно менша Українська Громада, проте не слабше пульсує тут українське життя. Існують в Палатайні різні організації, в тому числі 2 Відділи Українського Народного Союзу. Від років знаходиться тут і парафія УКЦеркви Непорочного Зачаття.

На відтинку молоді дуже активним є Осередок СУМА ім. полковника Дмитра Вітовського, який в своїх рядах згуртував сім десятків молодих хлопців та дівчат. Існує в тому Осередку спортова команда „Сян", розвивається духова оркестра, яка минулого року спільно з оркестрою Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаго виступала на Маніфестації у Вашингтоні, а відтак і на Ювілейному Здвизі СУМА в Елленвіл. Більшість юнацтва в тому Осередку вивчає українські народні танки в гуртку „Журавлі". Осередок являється опікуном Школи Українознавства в якій вчиться майже пять десятків української дітвори.

В минулому році Осередок обходив своє п'ятиліття — отже мова тут про молоду віком за те активну сумівську одиницю.

В своїх початках Осередок, спільно з місцевим 31-им Відділом ООЧСУ, які, до речі тісно з собою співпрацюють, закупили невеликий будинок, який, після відповідного ремонту пристосували для своїх потреб. Але це виявилося з часом невистарчальним і тому виникла ідея, побудувати новий будинок, який краще надавався б для зайнять молоді чи шкільної науки. Пляни почали недавно набирати конкретної форми. В Палатайні приступлено вже до будови нового Дому СУМА. Плян будинку запроектував молодий професіоналіст архітект, сам сумівець від юних літ, інж. Нестор Попович. Будівельні роботи виконують українські фірми, а позику одержано в Українській Щадничо-Позичковій Спілці „Певність" в Чикаго. Дім СУМА в Палатайні матиме два поверхи. На долішньому будуть кімнати на різні зайняття для роїв та кляс Школи Українознавства, а на цілому горішньому буде велика заля.

З нового приміщення найбільше скористають українські діти, які зїжджаються сюди на свої зайняття. В дальшому, Осередок плянує дотеперішню відбиванкову площу доповнити ще тенісовим кортом. Копаного м'яча юні ентузіясти зможуть грати на сусідній „очусівській" площі (власник 8-й Відділ ООЧСУ в Чикаго).

Помимо зимової пори будова поступає вперед. Закінчення робіт будівничі передбачають ранньою весною, а посвячення десь у місяці травні.

В-р

Зустріч громадянства з о. д-ром Ю. Шумовським

Ірвінгтон, Н. Дж. (а.д.)— В неділю, 2-го березня ц.р. тут в Православній Парафії св. Тройці о годині 10-ій ранку о. протопресвітер А. Селепина, голова Консисторії УПЦеркви, відправив Службу Божу в сослуженні о. д-ра Ю. Шумовського й о. протодиякона В. Поліщука та молебень за здоров'я новопризначеного настоятеля о. Ю. Шумовського, паніматки і парафіян, з участю церковного хору ім. Д. Бортнянського під керівництвом інж. Д. Олійника.

Після Служби Божої і молебня, парафіяльну залю заповнило понад 200 осіб, парафіян і гостей, щоб зустріти і привітати нового настоятеля Святотроїцької Парафії проф. д-ра о. Ю. Шумовського.

Обід - трапезу відкрив і нею проводив голова парафіяльної ради Олександер Линник, попросивши о. прот. А. Селепину провести молитву. По молитві пан-отець розповів про душпастирську та наукову працю о. д-ра Ю. Шумовського.

З черги голова представив гостей за почесним столом: проф. В. Мартоса, кол. прем'єр - міністра УНР, проф. М. Зайцева, проф. д-ра О. Андрушкова, о. ігумена П. Малюгу ЧНІ, настоятеля Української Католицької Церкви св. І. Хрестителя в Нюарку; о. протопресвітера Т. Форостія; о. І. Наконечного; о. прот. В. Поліщука; Ганну і В. Колесників і представників 23-ох Товариств та організацій Нюарку та Ірвінгтону.

У мистецькій програмі виступав хор бандуристів при станиці І УД УНА в Нюарку під керівництвом О. Головацького і В. Юркевича, який відспівав 6 стрілецьких і народних пісень.

Мистець художного слова, А. Король зворушливо рецитувала два вірші Сосюри і Олеся.

Молодь парафії — Віра й Наталка Шевченко, Микола й Стефан Фурсік; Надя Яворська і молоді бандуристи з Ню Йорку, Ірина Чорна й Славко Стахів брали участь у святі співом, декляматіями і грою на фортепіяні.

Устні привіти зложили: проф. д-р О. Андрушків, голова НТШ; проф. В. Мартос; о. ігумен П. Малюга, який підкреслив, що спільні зусилля і спільна праця дадуть кращі наслідки для добра нас самих і нашого поневоленого народу. Далі йшли привіти від протопресвітера о. Форостія, Ганни Колесник. Від УККА, місцевого Відділу, привіт склав Н. Басняк; від Вільного Козацтва — Б. Дацьківський, від кредитівки Відділу св. Андрія П. Довбачук, від Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви д-р І. Ярош. Від Митрополита Мстислава і Консисторії вітав присутніх і шановного гостя пропресвітер о. А. Селепина, а на кінець промовив і подякував за привіти і побажання сам о. д-р Ю. Шумовський. О. П. Малюга провів кінцеву молитву.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ В РОЧЕСТЕРІ

Рочестер. — В неділю, 23-го березня ц. р. о год. 3-ій по полудні тут в залі Українського Клюбу при 1101 Нортон вулиця Відділ Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦеркви відбуде свої загальні збори. Головну Управу Товариства репрезентуватиме ред. Василь Пасічник, який виголосить доповідь на тему: „За єдність Церкви і народу".

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА В ЧИКАГО

Чикаго. — Управа 22-го Відділу Союзу Українок Америки інформує, що в днях від 20-го березня до 6-го квітня ц. р. відбуватиметься тут в Музеї науки і промислу виставка писанок й інших творів українського народного мистецтва. 22-ий Відділ СУА, який відсвяткував в минулому році своє 25-ліття, влаштовує подібні виставки й інші мистецькі імпрези кожного року.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА 45 ВІДДІЛУ СУА

Елізабет, Н. Дж. — Управа 45-го Відділу Союзу Українок Америки інформує, що в п'ятницю, 21 березня ц. р. заходом Відділу буде влаштована у Вудбрідж шапінг сентер (Вудбрідж, Н. Дж.) мистецька виставка яка тривитиме цілий день від год. 10 ранку до 9:30 вечора. Більшість експонатів на виставку випозичив зі своєї колекції Любомир Пацлавський. Показ писання писанок переводитимуть: Анета Коваль, Христина Ощудляк, Анна Ківачук і Йосиф Чайка. Рівночасно будуть показані праці наших молодих мистців — Стефанії Гнатів, Христини Смішкевич - Юрків та Марти Коленської.

СПІЛЬНИЙ АПЕЛЬ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Комітет Молоді повідомляє, що в неділю, 23-го березня ц. р. о год. 5-й по полудні тут в залі Вестгіл Гайскул молодечі організації Пласт і СУМА відбудуть Святочний Апель і Концерт у 25-ту річницю геройської смерти Головного Командира УПА ген. Тараса Чупринки - Шухевича.

Програму концерту виповнять точки обидвох молодечих організацій. Того ж дня після Служби Божої з українських церквах будуть відправлені Панахиди за душу сл. п. ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки.

РЕКТОР УВУ ПРОФ. В. ЯНІВ ВИСТУПИТЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут відбудеться в четвер 20 березня о год. 6.30 вечора у приміщенні „Тризуба" вул. Вроад Північ, зустріч ректора Українського Вільного Університету проф Володимира Янева з громадянством. На цій зустрічі проф. В. Янів поінформує про поточну діяльність та завдання УВУ на найближче майбутнє.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ МЕЙПЕЛВУДУ

Мейпелвуд, Н. Дж. — Управа 86-го Відділу Союзу Українок Америки в Мейпелвуді інформує, що від 17 до 29-го березня ц. р. будуть влаштовані заходом Відділу СУА виставки українського мистецтва у бібліотеках Мейплвуду, а саме: в головній бібліотеці, 51 Бакер вулиця, Мейпелвуд — в понеділок і четвер, 17 і 20 від 9-ї рано до 9-ї вечора; у вівторок і середу, 25 і 26-го від 9-6 вечора і в п'ятницю та суботу, 28-29-го від 9-5 по полудні. Філія бібліотеки на 1688 Спрінгфілд евеню, виставка буде відкрита в понеділок і вівторок від 9-9 вечора; середа і четвер від1-6 по полудні; п'ятниця від 1-5 і субота від 9-1 по полудні. В суботу, 22-го березня від год. 2-4 по полудні членки Відділу влаштовують в головній бібліотеці показ писання писанок і показ вишивки.

АМЕРИКАНСЬКІ ЮРИСТИ...

(Продовження з 1-ої стор.)

найшлися за кордоном. Акцію очолив міжнародно відомий юрист Телфорд Тейлор, який тепер викладає право на Колюмбійському університеті. Очевидно, заінтересовані враховували його особисте знайомство з теперішнім генеральним прокуратором СССР Р. Руденком, який у 1945-46 рр. був совєтським головним прокуратором у Нюрнберзі. Т. Тейлор особисто знайомий із співробітником Руденка Левом Смірновим, совєтським суддею.

Практика, однак, показала, що ніякі особисті знайомства в цьому випадку себе не виправдали. Коли Т. Тейлор з деякими юристами приїхав до Москви і хотів зустрінутися там з Руденком та Смірновим і безпосередньо з ними обговорити справу в'язнів, обидва совєтські „захисники закону" в СССР „захворіли" і з ні одним з них Тейлор не міг побачитися. Щойно в травні 1974 року заступник Руденка Маляров повідомив Тейлора, що совєтська прокуратура погоджується признати його управненим заступати перед совєтськими чинниками інтереси специфікованої групи в'язнів і вносити від їхнього імени петиції чи прохання. Після зустрічі з Маляровим і одержання таких повновластей, Т. Тейлор і група американських юристів підготовили вимагану документацію і передали її совєтській прокуратурі. На цьому, — як виходить із заяви Т. Тейлора, — справа й закінчилася, бо з совєтського боку немає ніякого відгуку.

В опінії Т. Тейлора, праця багатьох американських юристів, в тому таких відомих знавців права і професорів як Леон Ліпсон з Єйл університету, Джордж Флетчер з Каліфорнійського університету, Алан Дершовіц з Гарвардського університету, не була даремна. Зібрана документація щодо совєтського судівництва розкриває пропасть між теорією і практикою в СССР і всі ці дані „можуть бути використовувані тепер науковцями-юристами в цілому світі". Коли йдеться про в'язнів, то їх судили не за якісь реальні проступки, а тільки за бажання емігрувати до Ізраїля. Присуди совєтські суди виносили на основі таких „доказів", як наявність у в'язнів літератури про Ізраїль, чи що в'язні вели телефонічні розмови з рідними в Ізраїлі.

На суді в СССР ніякого практичного значення не має засада, що обвинувачений має право мати свого правного заступника. Звичайно, суд не дозволяє ув'язненим на те, щоб мати адвоката за своїм вибором, а таких „оборонців" назначує. Обвинуваченим не вільно вимагати зміни оборонця, який навіть не готує належної оборони. Мало того, відносини між адвокатом і обвинуваченим в'язнем є дуже обмежені. Адвокатові, наприклад, не вільно користуватися записками, чи мати вгляд у матеріял справи, чи викликати за бажанням свідків. Кожне свідчення може бути кожночасно перерване або уневажнене судом.

В'язнів, звичайно, арештують і дають їм акт обвинувачення на основі вигаданих фактів, щоб тільки виправдати поліційні репресії у зв'язку з бажанням еміграції. У деяких випадках, з якими мали справу американські юристи, було очевидним, що дані в'язні не могли ніяким чином поповнити „злочину", що його їм приписував акт обвинувачення і на основі якого їх засуджено на довголітнє ув'язнення.

Не легка доля в'язнів „за переконання" чи політичних в'язнів в тюрмах і концтаборах. Щодо них стосують окремі форми переслідування, щоб в той спосіб їх цілком зломати психічно. Жидівським в'язням, наприклад, не дозволяють виконувати релігійних практик, молитися, мати релігійні книжки тощо. В тюрмах, — говорив Т. Тейлор, — тюремні власті зручно використовують антисемітське наставлення деяких інших в'язнів.

Треба відзначити, що і сам Тейлор і всі американські юристи, які з ним співпрацювали, пожертвували свій час і самі частинно фінансували збирання документації, поїздки, виготовлювання матеріялів тощо. Незалежно від того, цілий проєкт досі коштував разом 35.000 дол., які одержано із збірок.

Телфорд Тейлор поінформував, що він і його група будуть продовжувати свої заходи і будуть старатися добитися звільнення боронених ними 20 в'язнів. На запит представника „Свободи" проф. Тейлор заявив, що хоч досі вони не цікавилися іншими в'язнями поза в'язнями-совєтськими жидами, до оборони яких попросили їх родини цих в'язнів, він готовий розглянути також можливість оборони совєтських політичних в'язнів-українців та інших національностей, як тільки закінчить свою працю над започаткованим проєктом.

В'ЄТНАМСЬКІ КОМУНІСТИ ЗАХОПИЛИ ТРИ ЦЕНТРАЛЬНІ ПРОВІНЦІЇ

Сайгон. — Південнов'єтнамське військове командування рішилося на виведення всіх військ з трьох центральних південнов'єтнамських провінцій Дарлак, Плейку і Контум, обмежуючи оборонний периметр до прибережної зони. Південнов'єтнамські військові з'єднання почали відступ з тих трьох провінцій, використовуючи ще не захоплені комуністами території. Відступ шляхами ч. 19 і 21 вже немислимий, бо обидва шляхи є під контролею комуністів. У південнов'єтнамському повідомленні говориться, що йдеться тут про „консолідацію оборонних позицій", мовляв, згадані три провінції не можна ефективно обороняти. Для Північного В'єтнаму захоплення трьох найбільших центральних провінцій Південного В'єтнаму, за які велася боротьба у продовж останніх десяти років і де почалася власне американська „поліційна акція" у В'єтнамі, має важливе престижеве і стратегічне значення. Невдачі на фронтах південнов'єтнамських військ, у свою чергу, зменшують престиж теперішнього режиму Південного В'єтнаму, який, не зважаючи на всю американську допомогу і на перевагу в людях, не виявився спроможним дати собі раду з комуністичною інвазією з Півночі і з комуністичною ребелією в середині.

Згідно з непідтвердженими даними, Північний В'єтнам перекинув до центральних районів Південного В'єтнаму біля 45 тисяч вояків. Покищо нічого невідомо, чи північнов'єтнамські війська продовжуватимуть свій наступ, чи обмежаться до кращого закріплення у здобутих провінціях. У всякому випадку, у висліді такого розвитку ситуації північнов'єтнамські війська находяться на віддалі 45 миль від Сайгону. Вже раніше північні в'єтнамці захопили цілу провінцію Фуок Лонг і продовжують наступ на важливий стратегічний пункт Кієн Дак. Бої йдуть також на південь від провінції Фуок Лонг в районі Неак Луонг, що може вказувати на плян оточення Сайгону подібно як це сталося з столицею Камбоджі Фном Пен.

Сталін вимагав усунення ген. Франка

Лондон. — Британська преса, яка розпочала публікування деяких документів з часів Другої світової війни, твердить, що Йосиф Сталін вимагав від президента Гаррі Трумана і Вінстона Черчіла усунення з посту президента генералісимуса Франціска Франка, голови еспанського уряду. Пропозиція Сталіна, як твердить преса, знайшла була одобрення в президента Трумана, але стрінулась з рішучим спротивом Вінстона Черчіла і тодішнього міністра закордонних справ Великобританії Ернеста Бевіна, який перейняв цей пост якраз в часі тривання Потсдамської конференції.

Сі-Ай-Ей старалося витягнути з дна моря совєтський підводний човен

Вашингтон. — З достовірних урядових джерел стало відомо, що минулого літа Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей), із фінансовою допомогою більйонера Говарда Гюза, старалася витягнути з дна моря совєтський підводний човен, який з невідомих причин вибухнув у 1968-му році й потонув 750 миль на північний захід від Гаваїв. Але пощастило витягнути з глибини моря тільки одну третю човна, разом із тілами 70-ох совєтських моряків, яких поховано із усіми військовими почестями. Натомість не вдалося витягнути ті частини підводного човна, в яких мали нібито міститися нуклеарні ракети й різні документи, включно із таємним кодом. Ці достовірні урядові джерела твердять, що Сі-Ай-Ей продовжуватиме свої старання витягнути з дна моря решту совєтського човна, бо директор цієї агенції Вілліям Колбі та інші чільні члени вважають, що інформації, які можна буде одержати із документів, дуже важливі для безпеки ЗСА. Натомість критики цих старань твердять, що таємні коди вже правдоподібно не є актуальні, а моделі ракет є старого типу. Крім того, критики вважають, що ці старання Сі-Ай-Ей можуть негативно відбитися на політиці „відпруження" між ЗСА та СССР.

Найвищий Суд обмежив цензуру театральних постановок

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗСА 5-ма голосами проти 4-ох у вівторок, 18 березня, рішив поширити на театральні постановки конституційну гарантію, що ніхто не має права цензурувати або заборонятм вистави перед тим, заки він її побачить. Тобто, Суд заборонив т. зв. „попередню цензуру" театральних вистав. Ця конституційна гарантія вже раніше стосувалася преси, книжок і навіть фільмів, але досі не було точно зазначено, що вона стосується також театральних вистав. Хоча Найвищий Суд специфічно тільки рішив, що міський театр в Чатануга, Теннесі, у 1971-му році не мав права заборонити одній театральній компанії ставити музичну п'єсу „Гейр" ще навіть перед тим, заки директори міського театру мали змогу бачити цю п'єсу, то справді рішення Суду має багато ширше значення, бо відтепер заборона „попередньої цензури" стосуватиметься всіх театральних вистав.

Успіхи молодого українця

Мгр Олег Різник

Мгр Олег Різник, син знаних громадських діячів Павлини і Володимира Різників, заавансував 7-го березня 1975 року на адміністраційного директора одного з найбільших психіятричних шпиталів стейту Ню Йорк, а саме „Централь Айсліп Госпіталь" на Лонг Айленді. Він буде завідувати річним бюджетом у висоті понад 30 мільйонів долярів.

Дотепер мгр Різник виконував функцію персонального шефа у вищезгаданім шпиталі, в якому затруднено 2,600 осіб включно з 70 лікарями. Це було тяжке і відповідальне завдання; виконуючи його треба було бути гуманним і вирозумілим на людські слабості; а рівночасно утримати робочу дисципліну і вміти показати „тверду руку", де треба. Це йому безперечно вдалося, і він втішався не лише загальним довір'ям і симпатією працівників, але й признанням своїх зверхників, чого найкращим доказом є його аванс.

Відтепер мгр Олег Різник буде фінансово контролювати всі відділи і департаменти шпиталю і цим самим мати децидуючий вплив на його дії і напрямні.

Ця номінація відкриває Адміністраційному директорові двері до дальших авансів, включно до посади головного директора шпиталю.

Мгр Олег Різник одружений з п-і Наталкою, з дому Пазюк, і має троє дітей.

Н. Н.

Рефлексії на виставку Юрія Гури в Детройті

Стараючись правильно зрозуміти і оцінити твори мистця, треба в першій мірі вглибитися в його психіку, що є джерелом його думки і почувань, підставою його творчого натхнення, яке завершується в мистецькому творі.

Відкрити цю співзалежність є основним завданням критики.

Світ думок і почувань, виразно і яскраво віддзеркалений в картинах Юрія Гури, вказує на людину наскрізь гуманну, котрій все близьке, що людське, як терпіння і радість, любов до свого рідного і його герейського минулого. Його „Гомо" в сіро-зеленкавих барвах, це крик рузпучливого терпіння, що потрясає глядача до глибини. Це безперечно картина, яка найбільше виявляє, як глибоко відчув та пережив мистець терпіння, — самою технічною віртуозністю ніколи не осягнув би цього напруження і експресії. Поставивши однак побіч цієї картини, картину терплячого Христа, він пригадує нам, що терпіння не оминуло навіть Бога-Чоловіка. Символіка його релігійних картин глибока, застосовані малярські засоби бездоганні.

Він залюбки малює Дон Кіхота, раз самого, раз з товаришем його подорожей. Чи це заклик до нас боротися з труднощами життя, як бореся цей фантастичний герой? Чи в цьому висловлена віра в перемогу над терпінням і злом? Це доказ його тяжіння до філософічних роздумів і широкого узагальнення явищ життя.

Він малює також танок. Ряд простих, доволі довгих мазків, поступово щораз більше вигнутих, викликає враження невпинного руху, нагадуючи відомий образ Марселя Дюшампа. Його трактування масових сцен своєрідне і оригінальне. Велика група козаків у картині „Козацька Слава" не пишається барвистими жупанами чи блискучими шаблями. Це група рішучих і мужніх облич, відносно дуже подібних до себе, об'єднаних однією метою і одним бажанням: здобути славу. Це саме психологічне заложення помітне в його „Християнах" і „Опришках".

В індивідуальному портреті Довбуша відсутня будь-яка романтика, а легке відрізнення кольорів одежі і довкілля підкреслює органічну єдність людини з її оточенням. Його бандурист оповідає про полум'яні події, гарячий льокальний кольорит пишається довкруги гавайського божка. Його „Паганіні" це втілення демонічности, а побутові й історичні теми вказують на його сполуку з українською духовістю.

В більшості образів, до цієї пори обговорювані, виконані технікою сміливих і грубих мазків, де захована рівновага між кольором і формою.

В картинах як „Веселий Острів", „Щаслива Коза", де барва переважає, мистець доходить до абстракту. Його краєвиди виконані спокійнішою технікою, що в „Райській птиці" доходить до ніжности, викликаючи враження езотеричної тонкости. Маючи цілком вироблений свій стиль, мистець однак підходить до кожного сюжету індивідуально, що вказує на його гнучкість. Картини Юрія Гури це наслідки внутрішнього натхнення. Об'єднані дзвінкими кольоровими сполученнями і бездоганною технікою, вони захоплюють глядача, залишаючи незатерте враження.

Вол. Баран

ОКРУЖНІ КОМІТЕТИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Управи привітав присутніх, відчитав порядок нарад і зарядив вибір Президії для переведення зборів. На внесок Юрія Гавришкова президію обрано в особах: Микола Павлів — голова й Іван Пиндус — секретар. До Президії також запрошено заслуженого союзового піонера, почесного голову Івана Пігуляка, та головного організатора Степана Гавриша. Протокол з попередніх річних зборів відчитав Іван Пиндус. Протокол прийнято одноголосно з малими поправками.

За уступаючу управу вичерпний звіт зложив Володимир Запаранюк, а коротко свої доповнення дали перший заступник голови — Іван Чопко, скарбник Микола Велич і культурно-освітний референт Микола Павлів. Звітуючи за цілість управи, Вол. Запаранюк інформував про організаційні успіхи Округи в ювілейному році. За його словами, Округа другий раз з ряду виконала організаційну квоту на 100 відсотків і тимсамим одержала грошевий бонус. Квота Округи виносила 175 членів, а здобуто 194 члени чим зайнято друге місце в родині 30 союзових Округ за відсоткове виконання квоти. До тих успіхів найбільше причинився секретар 121 Відділу Василь Кобіто, який сам приєднав 86 членів, а дальше секретарі: 271 Відділу Івана Чопка, який зорганізував 29 членів, 39-го Відділу Іван Пиндус — 25 членів, 283-го Відділу Юрій Гавришків — 11 членів, та чотири Відділи, які приєднали поменше чим 10 членів. Усім, що придбали нових членів в ювілейному році, голова зложив щирі гратуляції, подякував всім за співпрацю та заявив, що очолював Округу повних 10 років і вважає, що прийшла пора на зміну.

За Контрольну Комісію звітував голова Іван Пиндус, який заявив, що згідний зі звітами членів управи і поставив внесення на уділення абсолюторії. По короткій дискусії над звітами приступлено до вибору Управи на 1975-ий рік, яку обрано в такому складі: Іван Пігуляк і Володимир Запаранюк — почесні голови, Олекса Гадз — почесний член, Микола Павлів — голова, Іван Чопко — заступник голови, Ярослав Сенишин — секретар, Микола Велич — скарбник, Микола Проскуренко — культурно-освітний референт, та Юрій Гавришків і Олекса Шмокалюк — вільні члени Управи. Контрольна Комісія: Іван Пиндус — голова і Василь Кобіто та Ярослав Величко — члени.

Запрошений до слова головний організатор Степан Гавриш вперше чергу зложив гратуляції членам Управи 1974 року за організаційні успіхи і вручив почесному голові В. Запаранюкові чек-бонус для Округи в сумі 250.00 дол. Він також згадав заслужених союзовців-організаторів, які приєднали в ювілейному році 194 члени, а між ними вирізнив Василя Кобіто з 86 членами, Івана Чопка з 29 членами, Івана Пиндуса з 25 членами, Володимира Запаранюка з 18 членами і Юрія Гавришка з 11 членами. Степан Гавриш згадав, що в біжучому році в перших двох місяцях Округа вже вповні виконала місячну квоту і тимсамим зайняла перше місце між всіма 30-ма Округами. Опісля він вичерпно інформував про загальний стан Союзу та поодинокі ділянки пророблено праці в ювілейному році і вкінці подав організаційний плян праці цілости союзу і Сиракюзької Округи на 1975 р.

Після доповіді відбулася дискусія, в якій участь взяли: д-р Святослав Клюфас, Василь Кобіто, Іван Пігуляк, Юрій Гавришко, Іван Чопко, мгр Микола Дупляк, Василь Майкович, Михайло Фіголь і д-р Іван Гвозда. В дискусії порушено справи: не поміщування дописів в „Свободі", уділення стипендій студіюючій молоді інших країн, „Союзівки", посмертних згадок в „Свободі" фінансування Української Будівлі, Боргові зобов'язання, а відтак д-р І. Гвозда відчитав резолюцію, в якій докоряв УНС за видання стінного календаря з мапою України, де невірно інформується про етнічні границі України.

Відповідь дискутантам дав Степан Гавриш. Опісля при спільній вечері, яку приготовили Управи Відділів 39 і 318 продовжувано наради, в яких взяло участь 45 осіб. При цій нагоді вшановано заслужених союзових піонерів з їхніми уродинами, а саме почесного члена Округи Олексу Гадза, який скінчив 82 роки та почесного голову Округи Івана Пігуляка, якому сповнилося 80 років. Наради закрив новообраний голова Округи Микола Павлів, закликаючи всіх до відданої праці.

Святкування 60-річчя УСС і 30-річчя Бродів у Чикаґо

Із нагоди 60-річчя вимаршу УСС і 30-річчя боїв під Бродами відбувся в Чикаґо в авдиторії свв. Володимира і Ольги 26-го жовтня 1974 року Ювілейний Бенкет. До залі гарно прибраної китицями червоної Калини та українськими взорами (робота п-ні С. Каяки), прибуло понад 350 осіб. Сцена прибрана емблемами УСС і Дивізії та відповідними написами. По боках прапори: національні та різних комбатанських організацій.

Свято відкрив керівник програми (товстмайстер) Любо Цепинський.

На військовий сигнал дижурний старшина підпоручник Роман Прихан впроваджує до залі комбатантів. Вони стають по обох боках сцени в такім порядку: комбатанти Дивізії, перед ними учасники боїв під Бродами, а перед ними ветерани Першої світової війни та УСС-и. На фронті сцени стоять українські старшини американських збройних сил. Під звуки барабанів учасники боїв під Бродами майор д-р Александер Фаріон та майор д-р Ераст Бурачинський вносять у залю вінок, виходят на сцену та передають його українцям — американським старшинам, що символічно має означати тягність українських військових традицій.

Всі стоять на струнко грає трубка, а майор Мирон Дахнівський та майор Юліян Куляс складають вінок на столику перед емблемою УСС і Дивізії. Над вінком зачинає блимати світло, як ознака живучости і невмирущости українських військових ідей. На тому салют закінчено і комбатанти відходять до своїх столиків.

Офіційну частину відкрив коротким словом учасник боїв під Бродами підпор. Роман Лазурко. По його слові відбулося удекорування пропам'ятними розетами УСС-ів та учасників боїв під Бродами. Із УСС-ів вийшли на сцену такі ветерани: Бородайко Корнель, Воробець Тома, Гаванський Роман, Гринчишин Тимотей, Дубицький Іван, Королюк Евген, Матійців Прокіп, Петруняк Михайло, Рибак Норберт, Турчин Теодор, Цуковський Михайло і Сенів Григорій. Удекорування виконали учасники боїв під Бродами майор д-р Александер Фаріон, майор д-р Ераст Бурачинський та підпор. Роман Лазурко. Рівнож вдови по Українських Січових Стрільцях, що знаходилися у залі, були удекоровані пропам'ятними розетами, а це: Стефанія Артимович, Катерина Баран, Марія Гнатюк, Анна Гринишин, Степцюк та Евгенія Бяла.

Учасників боїв під Бродами удекоровували члени хору „Прометей" у національних строях: Гануся Фаріон, Оля Стадник і Стефа Ільчена. На сцену вийшли 22 ветерани із Чикаґо та 3 із Детройту. До них приєдналися дві вдови: Наталія Харів та Оксана Бойкевич.

Учасники боїв під Бродами майор д-р Александер Фаріон виголосив доповідь у якій насвітлив докладніше події під Бродами та вказав нa ролю нашої Дивізії в історичному ланцюгу нашої визвольної боротьби.

Мистецьку програму започаткувало вокальне тріо при парафії свв. Володимира і Ольги „Незабудьки" в складі: Марусі Костелини, Олександри Савин, Віри Сурівки, при фортепіяні Надія Савин, мистецький керівник М. Плешкевич. Вони відспівали кілька стрілецьких, дивізійних і повстанських пісень. Із деклямацією про Дивізію виступила мед-сестра Оля Ковальська, дружина пок. дивізійника капітана д-ра Романа Ковальського. „Дивізійний Хор", спеціяльно створений для тої імпрези із колишніх дивізійників та їхніх синів, під управою проф. Романа Андрушка, учасника боїв під Бродами, відспівав три стрілецькі пісні та „Марш Дивізії" — слова Угрина Безгрішного, музика І. Музички.

По мистецькій програмі зачався обід, що його поблагословив молитвою о. М. Олешко, капелян Дивізії. Під час обіду керівник програми Любо Цепинський представив президіяльний стіл, за яким було багато визначних громадян. Також представлено представників організацій, які при вході на залю вписалися на листу і репрезентували 37 організацій і товариств. Прибуло 18 письмових привітів, з яких відчитано в цілості привіти від ген. П. Шандрука та ген. М. Крата. На бенкеті були присутні також кілька старшин американських збройних формацій: о. капітан Панчук із Детройту, майор Мирон Дахнівський, майор Юліян Куляс, пор. повітряної фльоти Борис Антонович, пор. фльоти Олесь Стрільчук, син пор. із Дивізії Степана Стрільчука.

Провідник Бенкету Л. Цепинський привітав позамісцевих гостей із Детройту, які приїхали до нас двома автами на чолі із головою Станиці М. Трешневським. Короткі усні привіти виголосили: інж. Юрій Тис Крохмалюк, голова Крайової Управи І УД УНА в ЗСА, о. капітан Панчук із Детройту, пол. Константин Мандзенко, майор Мирон Дахнівський, о. крилошанин Маріян Бутринський, пол. Отрешко-Арський від Крайової Ради СУВ ЗСА.

На кінець Богдан Кашуба, голова Станиці І УД УНА в Чикаґо і головний організатор того свята, подякував всім виконавцям програми, шановним гостям і комбатантам за їх участь у святкуваннях.

Бенкет закінчив молитвою о. протопресвітер Ф. Білецький, парох катедри св. Володимира.

По бенкеті зроблено спільні світлини УСС-ів, учасників боїв під Бродами, Дивізійного хору та всіх членів Станиці І УД УНА в Чикаґо. Також з нагоди 30-річчя боїв під Бродами Станиця Братства колишніх вояків І УД УНА видала пропам'ятні коверти, значки та Ювілейну Одноднівку із цікавою тематикою (ціна 1.00 дол.). Речі ці можна набути у голови Станиці в Чикаґо, друга В. Кашуби. Адреса:
Bohdan Kashubo, 1147 N. Mason Ave. Chicago, Ill. 60651

Роман Б. Прихан

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Монтреальської Округи відбуде свої загальні збори

Монтреаль, Канада. — Управа місцевого Окружного Комітету Відділів УНСоюзу повідомляє, що в неділю, 6-го квітня ц. р. о год. 2-й по полудні тут в домівці „Пласт" при 3355 Дандуранд вулиці, відбудуться річні загальні збори Окружного Комітету Відділів УНС Монтреальської Округи. В програмі нарад передбачено звіти членів Управи Окружного Комітету, дискусію над звітами, вибір нової Управи, схвалення пляну праці на 1975 рік і доповідь головного директора для Канади сенатора Павла Юзика. У зборах зобов'язані взяти участь предсідники, секретарі, касири, конвенційні делегати й інші урядовці відділових управ Відділів: 431, 434, 443, 448, 465, 471, 473, 474, 475, 492. Крім сенатора П. Юзика, коротке привітальне слово виголосить пані Текля Мороз, головна радна.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

П'ЯТНИЦЯ, 21-го БЕРЕЗНЯ 1975 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори 5-го Відділу В-ва св. Миколая, о год. 7-ій веч. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. Проситься прибути численно на збори і вирівняти чл. вкладки. — Управа.

НЕДІЛЯ, 23-го БЕРЕЗНЯ 1975 р.

АЛЛЕНТАВН, Па. Річні загальні збори Б-ва св. Михаїла 147 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Параф. Центрі, 803 Н. Фронт вул. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Дністер 430 Відділ о год. 1:30 по пол. в домі УНС, 5004 Н. Олд Йорк Рд. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1975. Присутність чл. обов'язкова. — Д-р Ів. Скальчук, гол., Ів. Кігницький, секр.

ЧИКАГО, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Володимира 114 Відд. о год. 12-ій дня в парохіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез. На порядку: звіти членів уступаючої Управи і К. Комісії та вибір нової Управи і К. Комісії на 1975 р. З огляду на важливість справ — приявність усіх членів обов'язкова. — М. Нікольс-Ткачук, гол., В. Бережан, секр.

ГАЙСТІНҐС - ОН - ГУДСОН, Н. Й. — Річні загальні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 6 Відд., о год. 5-ій по пол. в клюбовій залі, 11 Вашинґтон Аве. На порядку: звіти та вибір нової Управи на 1975 р. Проситься чл. прибути. — Дм. Жупник, гол., Ів. Пециляк, кас., А. Вовк, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7272. Тарзан у небезпеці!

„Я так зайнятий був книжками, яких знайшов, що не помітив, коли день почав перемінюватись в ніч... Я залишив хатину — беручи ніж із собою, щоб показати його племені."

„Напевно щасливе призначення спонукало мене взяти його, бо я справді не знав, що це зброя..."

„Во коли я ввійшов у джунглі, передо мною рантом з'явився Болґані, велика ґорила!"